Dinsdag, 2 Februari 1943 — DAGBLAD — 60ste Jaargang, No. 3816

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve s Zondags)
Abonnementsprijs voor het Staatsdeel
ƒ 1.50 per maand [Aruba ƒ 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers ƒ 0.10.

Adm.: Tel., 1550. Redactie Tel. 1858.
Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres: Postbus 80, Willemstad.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij.

Kantoor Verenigde Staten: M. D. BROMBERG & Asso. Inc.
19 to 25 West 44th Street, New York N. Y.
Kantoor voor Redactie en Administratie Gebiedsdeel Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38

Churchill ontmoet Inonu.

Britse Premier vliegt naar Turkije voor een bespreking met den Turksen President.

Belangrijke activiteiten aan Birma's grenzen.

CHURCHILL BEZOCHT TURKIJE.

Officieel wordt bekend gemaakt, dat Churchill het Geallieerde plan om de as te overwinnen van Casablanca per vliegtuig meebracht naar Turkije, aan de rand van Hitlers bemoeilijkt Europese domein, en een overeenkomst heeft bereikt met den Turksen President. Churchill bracht de groeten van Roosevelt naar Inönü over.

Rechtstreeks komende van de historische conferentie te Casablanca ter bespreking van de oorlogsstrategie gaf hij een duidelijke onmiskenbare waarschuwing aan Hitler tegen een lente-offensief in de richting van Turkije.

De Britse en Turkse leiders, vergezeld van militaire en politieke adviseurs bespraken in drie bijeenkomsten op Zaterdag en Zondag de gehele Europese situatie en schonken bizondere aandacht aan „die gebieden, waarin Turkije rechtstreeks belang stelt", aldus het Britse communiqué.

Onder deze gebieden behoren het onder nazie-toezicht gestelde Bulgarije aan Turkije's Noordelijke grens en het door de Duitsers bezette Hellas en Joegoslavië. Turkije is sterk in vastberadenheid, doch zwak in het soort uitrusting hetwelk nodig is om een moderne invasie te bestrijden. Het land is echter maandenlang volledig gemobiliseerd geweest in een der heetste uithoeken van Europa.

President Inönü heeft zijn land strict neutraal gehouden hoewel de verhouding ervan ten opzichte van Groot Brittannië een meer „welwillende neutraliteit" was.

Men kwam tot overeenstemming over de wijze waarop Groot Brittannië en de Verenigde Staten Turkije op materiële wijze zouden helpen zijn eigen algemene veiligheid te handhaven. Besprekingen hierover vonden plaats tussen de Turkse en Britse militaire leiders.

De hoofdfiguur van Ankara's groeiende diplomatieke wereld, de Duitse Ambassadeur Franz von Papen, wist klaarblijkelijk niets van de bijeenkomst af aangezien men hem Zondag op een helling nabij Ankara zag skiën.

Waarnemers in Londen achtten het van belang, dat een der deelnemers aan de Britse conferentie was Luitenant Generaal Sir Wilfred Lindsell, die de bevoorrading organiseerde voor de lange opmars van het achtste Britse leger over Egypte en Libye.

Generaal Sir Henry Mailand Wilson, Commandant van de Britse legers in Iran en Irak, liggende achter Turkije, was ook tegenwoordig.

Op een persconferentie, die gisteren-avond in Caïro werd gehouden refereerde Churchill naar de herleving van de oude Brits-Turkse vriendschap, die — gelijk hij zeide — „zo tragisch werd verbroken door de tragedie van de vorige oorlog".

Hij bedoelde hiermede de Turkse alliantie met Duitsland en dacht misschien aan de mislukte Geallieerde campagne van Gallipoli 1).

Het communiqué voegde hieraan toe: „Aangezien de Premier zo kort geleden in conferentie is geweest met den President der Verenigde Staten kon hij met volle kennis spreken over de inzichten van Roosevelt, die warm het voorstel van deze bijeenkomst verwelkomde.

De Londense pers prees ten zeerste de Turkse neutraliteit en zeide, dat die een grote hulp geweest is voor de Geallieerde zaak. Naar vermeld wordt zou Stalin op de hoogte zijn gebracht van de conferentie en zond hij Churchill van tevoren een boodschap, waarin hij uitdrukking gaf aan de hoop, dat de besprekingen succes zouden hebben. Zelfs terwijl de bijeenkomst in voortgang was reisde een Turkse productie-missie rond door de Britse oorlogsfabrieken en scheepswerven. De „Daily Telegraph" zeide als commentaar: „De Conferentie van Adana is wederom een bewijs, dat de Conferentie van Casablanca geen bluf was".

Terwijl het communiqué en de mening van betrouwbare kringen te kennen gaven, dat het voornaamste doel van de bijeenkomst was om Turkije te maken tot een machtig fort op het pad van een eventueel Duits offensief over land naar het Midden-Oosten, werden over het algemeen andere ontwikkelingen verwacht. Sommige ingelichte kringen spraken van een overeenkomst voor het gebruik van Turks gebied voor een Geallieerd offensief in de Balkan en de Turkse deelneming aan de oorlog als mogelijkheid.

Te Ankara werd het van betekenis geacht, dat de Turken verkozen de bizonderheden van de bijeenkomst bekend te maken zodra de veiligheid van den Premier dit toestond, hoewel zij die volkomen geheim hadden kunnen houden. Men wees erop, dat de Turken volkomen gerechtvaardigd zouden zijn een geheimhouding te verzoeken, aangezien Turkije niet in oorlog is (Londen, (AP) 2.2).

ROOSEVELT TERUG VAN ZIJN REIS.

Terug van zijn belangrijke reis naar Noord-Afrika was President Roosevelt direct gewikkeld in conferenties met Cordell Hull, de Congresleiders en andere hoge autoriteiten.

Gezagsdragers van het Witte Huis zeiden, dat Roosevelt er fijn uitzag bij zijn terugkeer in de hoofdstad en klaarblijkelijk niet vermoeid is door de reis en de tiendaagse conferentie met Churchill. Roosevelt had gisteravond een kort onderhoud met Hull en stelde voor heden een conferentie met hem vast.

Onderstaatssecretaris Sumner Welles en Admiraal Harold Stark, Bevelhebber der Noordamerikaanse vlootstrijdkrachten in de Europese wateren, zouden heden namiddag afzonderlijke besprekingen met Roosevelt hebben. Laat op de dag zou Roosevelt de Leiders van beide partijen in het Huis en de Senaat ontvangen. Deze bijeenkomst zou volgens den Presidents-Secretaris Stephen Early ten doel hebben hun „een verslag te geven van zijn reis en de verscheidene besprekingen, die op zijn reis werden gehouden" (Washington, (AP) 1.2).

VERKLARINGEN VAN GENERAAL GIRAUD.

Generaal Henri Honoré Giraud, de Hoge Commissaris voor Frans Noord-Afrika, zeide in een onderhoud, dat in de „Daily Mail" werd gepubliceerd, dat hij de „laatste van alle Fransen zou zijn, die zal trachten of wensen een Vichy georiënteerd beleid op te leggen aan Noord-Afrika of Frankrijk". Hieraan voegde hij toe: „Mijn eigen loopbaan staat daar voldoende borg voor."

Met betrekking tot de arrestaties, die onder zijn beleid gedaan werden, zou Giraud hebben gezegd: „Als er iemand is te verdenken, die in verband stond met de moord op Admiraal Jean Darlan, ben ik vastbesloten, dat hij zal worden onderworpen aan de procédure van de gewone wet. Het maakt bij mij geen verschil of zulke personen partijgenoten zijn van Generaal Charles de Gaulle of mijn eigen aanhangers zijn. In feite zijn enkele van beide in verzekerde bewaring gesteld en wordt een onderzoek ingesteld in hun gevallen."

Giraud zeide, dat Marcel Peyrouton, de Gouverneur Generaal van Algerië, en Pierre Boisson, Gouverneur-Generaal van Frans West-Afrika, goede bestuurders zijn en dat „niet alle mannen, die een post bekleedden onder het Vichy-régime vallen onder de zin van wat men noemt „Mannen van Vichy". Giraud zeide verder, dat vele „goede en betamelijke mensen voor Vichy werkten en het dwaas zou zijn hen 'Mannen van Vichy' te noemen slechts omdat zij een post bekleedden. Peyrouton bijvoorbeeld was geen man van Vichy in die zin. Indien hij er een geweest ware, zou ik hem niet hebben laten halen" (Londen, (AP) 1.2).

EEN FINS PROTEST.

Het pro-nazie Finse nieuwsblad „Helsingin Sanomat" publiceerde een energiek protest tegen Goerings verklaring van Zaterdag, dat de Russische campagne tegen Finland „de slimste en grootste camouflage der geschiedenis" was. De Britse radio-uitzending, die werd opgevangen door de Columbia Broadcasting System, zeide, dat het blad de verklaring ontkende, dat tweede-klasse troepen en inferieur materiaal door de Russen gebruikt werden in de Finse oorlog. Het blad zeide: „De Russische winteroorlog tegen Finland heeft de kracht van het Russische leger bewezen. Het heeft echter ook de slechte Russische organisatie getoond en de fouten, die verbetering behoefden, waarvoor de Russische militaire leiding later zorg gedragen heeft" (New York, (AP) 1.2).

GEEN STAATSTOEZICHT OP JAPANSE NIJVERHEID.

Premier Generaal Hideki Tojo verklaarde, dat de Japanse Regering niet van plan was de voornaamste industrieën van het land onder staatstoezicht te stellen. In plaats daarvan zeide hij, dat de Regering ervan overtuigd is, dat het vertrouwen op het initiatief van de industrie-leiders resultaten zal opleveren, die nodig zijn voor een „toenemende gevechtskracht van het land".

Tojo's rede in het Huis der Pairs werd uitgezonden door de radio van Berlijn in de vorm van een Tojo-bericht en opgevangen door de Associated Press.

Klaarblijkelijk voelde de Premier zich gedwongen de berichten te ontkennen, dat het toezicht op alle oorlogsindustrieën door de Regering zou worden overgenomen. Deze berichten deden de ronde, gedeeltelijk door de eisen voor een grotere macht om de oorlogs-productie in handen te houden. Tojo verklaarde ook, dat „niettegenstaande de verraderlijke en geheime Brits-Amerikaanse pogingen om de eenheid in Japan te breken" het land volkomen vereend gebleven is en vol vertrouwen is op de eindoverwinning (New York, (AP) 1.2).

BENOEMING VAN FLYNN INGETROKKEN.

President Roosevelt trok de benoeming in van Edward Flynn als Noordamerikaans Gezant in Australië. Deze maatregel kwam met het oog op de toenemende oppositie van de Senaat, die zijn bevestiging bedreigde. Flynn maakte gisterenavond bekend, dat hij gevraagd had zijn benoeming te willen intrekken om een politiek geschil in de Senaat te voorkomen (Washington, (AP) 1.2).

RODE KRUIS SCHIP NAAR EUROPA.

Het Comité van het Internationale Rode Kruis maakte bekend, dat het schip „Caracas", hetwelk onlangs door het Rode Kruis gekocht werd, morgen voor het eerst de Oceaan van de Verenigde Staten uit zal oversteken onder de kleuren van het Rode Kruis.

Men verwacht, dat het schip 4000 ton aan pakketten van het Noordamerikaanse Rode Kruis en andere organisaties zal vervoeren ter verdeling onder oorlogsgevangenen en geïnterneerden. Het schip moet begin Maart van Europa terugkeren. Het veilig geleide is door alle oorlogvoerenden gegarandeerd (Genève, (AP) 1.2).

ZWEEDS SCHIP GETORPEDEERD.

De Noordamerikaanse Marine maakte bekend, dat een Zweedse koopvaarder in het begin van Januari werd getorpedeerd door een vijandelijke duikboot in de Atlantische Oceaan ter hoogte van de Noordoostelijke kust van Zuid-Amerika. De overlevenden werden in een Noordamerikaanse haven aan land gezet (Washington, (AP) 1.2).

OORLOGSCOMMUNIQUÉ VAN NEW DELHI.

Het gezamenlijke oorlogscommuniqué van New Delhi luidt:

„Aan het Assam-front opereren onze voorste patrouilles thans in het gebied van Tamua in het Boven-Tsjindwin district. Op het schiereiland Mayu werd gevochten in de buurt van Dondaik waar een krachtige vijandelijke weerstand voortduurt. Elders in het Arakandistrict is er geen verandering. Gisteren op 1 Februari vielen Blenheim-bommenwerpers van de Royal Airforce met een gevechts-escorte 2 door de Japanners bezette dorpen aan op het Mayu-schiereiland. In de afgelopen nacht gingen zware bommenwerpers enkele kilometers verder naar het Zuiden om de vijandelijke stellingen op het eiland Akyab aan te vallen. Ontploffingen werden op het doel gezien. Er werden branden achtergelaten. Geen onzer vliegtuigen wordt vermist. Er is gisteren geen vijandelijke activiteit boven ons gebied gemeld" (New Delhi, (AP) 2.2).

1) [Teneinde de vrije verbinding met Rusland te verkrijgen werd in Februari 1915 op aandringen van Winston Churchill door de Fransen en Engelsen een grootscheepse aanval gedaan op de Dardanellen. Onder dekking van het vuur van een machtige vloot gelukte het hun aan beide zijden van de zeestraat te landen en enige forten te nemen.

Op 18 Maart 1915 trachtte men met de vloot binnen te varen. De Turken stelden door drijvende mijnen verschillende oorlogsschepen buiten gevecht, zodat de aanval werd afgeslagen. Nadien mislukten alle pogingen om te land voorwaarts te gaan, evenals een nieuwe landingspoging bij Ari Boernoe op het schiereiland Gallipoli. Op 20 December 1915 ontruimden de Geallieerden in alle stilte de landingspunten — Redactie].

De Slag van Tunis begonnen.

U. S. A.-troepen nemen Sened in de Zuidelijke sector.

DE OPERATIES IN TUNIS.

Wes Gallagher seint van het Geallieerde Hoofdkwartier in Noord-Afrika:

Een Geallieerde zegsman zeide, dat gevechtsgroepen in drie sectoren van Tunis vooruitstormden tegen een hevige weerstand van de As, voornamelijk in de richting van Maknassy. De gevechten, die vergezeld gingen van een bittere luchtstrijd, kostten den Duitsers 19 vliegtuigen tegen verlies van 5 Geallieerde vliegtuigen.

De zegsman maakte bekend, dat de Britse strijdkrachten 6 Duitse tanks opruimden bij het afslaan van een nazie-aanval in het gebied van Robaa ten Zuid-Westen van Pont du Fahs. Twee van deze tanks waren van het 50-ton type en uitgerust met 88-mm kanonnen.

Met steun van gevechtsvliegtuigen en bommenwerpers poogden de Noordamerikaanse troepen de Faid-pas te herwinnen, die de Duitsers op Zaterdag veroverden toen zij 10 kilometer voortgang maakten in het gebied op 95 kilometer ten Westen van Sfax. Zij stieten op een hevig verzet van de zware artillerie en duikbommenwerpers aan het Westelijk einde van de as — aldus de zegsman — en de Duitsers behielden de positie gedurende de gevechten van de afgelopen nacht.

Twee Noordamerikaanse colonnes deden een aanval op de stad Maknassy op 52 kilometer van de Golf van Gabes en op 48 kilometer ten Zuiden van waar de strijd om de Faid-pas woedt. Een strijdmacht bewoog zich ten Zuiden van Sidi Bouzid voort en de andere in Oostelijke richting van een punt ten Noord-Oosten van Gafsa.

De zegsman zeide, dat de strijdmacht bij Sidi Bouzid een Duitse strijdmacht bestreed in de richting van Maknassy. Beide partijen gebruiken pantserstrijdkrachten op kleine schaal en met onbeslist resultaat. Ten Noord-Oosten van Gafsa stiet een gevechtsafdeling op hevig versterkte Duitse detachementen bij de stad Sened. Het is te vroeg om te zeggen wat het resultaat van dit gevecht zal zijn".

Boven de gevechtsgebieden zijn Noordamerikaanse en Britse gevechtsvliegtuigen gewikkeld in voortdurende vluchten waarbij zij een belangrijk verzet ontmoeten van de Duitse eskaders (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 1.2).

HEVIGE STRIJD OM BEHEERSING VAN ROMMELS ONTSNAPPINGSCORRIDOR.

Lewis Hawkins seint uit Londen:

Dat de strijd om de beheersing van de doorgang, waardoor Rommel zou kunnen ontvluchten langs de Tunische kust, met het uur heviger wordt, wordt aangetoond door de berichten, dat de Geallieerden 26 Duitse tanks in twee sectoren van het front buiten gevecht hebben gesteld, alsook door de bekendmaking, dat de Noordamerikaanse gepantserde aanvalsgroepen op verwoede wijze aanvallen doen naar de kustlinie. De communiqué's lieten zich geheimzinnig uit over de verwikkelingen aan het front. De thans heersende strijd zou van overwegende invloed kunnen zijn op de uiteindelijke slag om Tunis. De berichten uit Noord Afrika deelden mede, dat de Noordamerikaanse aanvalsgroepen in de richting van de kust aanvallen in de sectoren van Maknassy en Faid. Hierbij heeft men te kampen met een grimmige weerstand aan de zijde van den vijand. De samenstelling van deze aanvalsgroepen werd niet bekend gemaakt, doch volgens militaire waarnemers te Londen is het buiten enige twijfel, dat zich onder deze groepen ook enige tanks bevinden. Deze bekendmaking is de eerste aanduiding dat Geallieerde gepantserde eenheden zover in het Zuiden van Tunis opereren. Zij bevinden zich ook in een positie waar den vijand grote hinder kan worden veroorzaakt langs zijn ontsnappingsroute. De Duitsers gebruiken hun gepantserde eenheden op roekeloze wijze in hun pogingen een goed houvast te verkrijgen op de hoogten, die de verschillende terreinen beheersen, waarlangs zij kunnen ontsnappen. In het Noorden zette Generaal Von Arnim zijn tank- en infanterie-strijdkrachten in de aanval in het gebied nabij Robaa, doch deze moesten evenwel de aftocht blazen onder de druk van de Britse infanterie en artillerie. Zes vijandelijke tanks werden bij deze Duitse aanval vernietigd. Bovendien hebben de Geallieerde vliegtuigen zware aanvallen uitgevoerd, welke zich uitspreidden van Messina tot Gabès. Ondertussen scheen de hoofdmacht van het 8e Britse leger zich in Oostelijke richting voort te bewegen in de omgeving van Zuara, en men gelooft, dat enige afdelingen van de voorhoede zich ophouden nabij de Mareth-linie. Van het Geallieerde Hoofdkwartier werd door een Geallieerden zegsman medegedeeld, dat de Noordamerikanen zijn opgerukt vanuit Sidi Bouzid in de richting van Maknassy, een Duits sterktepunt dat de corridor langs de Golf van Gabès beschermd, waarlangs Rommels troepen kunnen ontkomen aan een algehele vernietiging, „en voortgang hebben gemaakt". Er bestaat evenwel geen enkele aanwijzing omtrent de juiste plaats, waar de Noordamerikaanse voorhoede zich bevindt (Londen, (AP) 1.2).

FRANS COMMUNIQUÉ OMTRENT DE GEVECHTEN IN TUNIS.

Het communiqué, dat door het Franse Hoofdkwartier in Noord-Afrika werd uitgegeven, luidt:

„Aan het grootste gedeelte van het front werden activiteiten gemeld. In het gebied ten Zuiden van Pont du Fahs in de omgeving van de bergen tussen Ousseltia en Kairouan heeft men plaatselijke vijandelijke aanvallen teruggeslagen. In het Zuidelijke deel van Tunis heeft de vijand andermaal een aanval uitgevoerd met steun van tanks. Aan het einde van de dag slaagden de nazies erin het dorp en de hoogte Faid te veroveren. Onze troepen boden weerstand op zeer hardnekkige wijze en hebben herhaalde aanvallen afgeslagen.

Het Franse grof geschut had een groot aandeel in het buiten gevecht stellen van 12 vijandelijke tanks. De vijand leed zware verliezen en was genoodzaakt nieuwe infanterie-troepen in de slag te werpen. Gedurende de afgelopen week schoten onze luchtafweerbatterijen drie vliegtuigen neer" (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 1.2).

COMMUNIQUÉ VAN DE NOORDAMERIKAANSE MARINE.

De Noordamerikaanse Marine gaf het volgende communiqué uit: „Stille Zuidzee (alle data zijn Oosterlengte): Op 28 Januari doodden de Noordamerikaanse troepen op het eiland Guadalcanal 62 Japanners en namen zij 20 gevangenen. Op 29 Januari viel een strijdmacht van Marauder middelzware (Martin B-26) bommenwerpers de vijandelijke stellingen aan op het eiland Kolombangara.

Gedurende de avond bombardeerden Marauders het vijandelijke gebied te Munda op Nieuw Georgië. Japanse vliegtuigen bombardeerden de Noordamerikaanse stellingen op het eiland Guadalcanal. Een vijandelijk vliegtuig werd neergeschoten. Op 30 Januari bombardeerden Marauder middelzware bommenwerpers met een escorte van Airacobra's (Bell P-39) de vijandelijke stellingen te Munda op het eiland Nieuw Georgië" (Washington, (AP) 1.2).

Het nieuws van vandaag.

Churchill is het, die heden nieuws maakt. Was het de vorige week President Roosevelt, die een ontmoeting had met President Vargas van Brazilië, thans is het de Britse Premier, die in de stad Adana in Turkije besprekingen hield met den Turksen President Ismet Inönü. Britse en Turkse militaire en politieke adviseurs namen aan de conferentie deel en naar men meent werden plannen gemaakt om Turkije te maken tot een barricade tegen een eventuele Duitse aanval op het Midden-Oosten. Alzo ziet Adolf Hitler zich ook aan deze zijde geblokkeerd en ingeval het door Goering beloofde „lente-offensief" deze richting moch uitkomen, weet men, dat de nazies goed ontvangen zullen worden (blz. 1).

Churchill vloog bereids terug naar Caïro, waar hij een persconferentie hield en mededeelde, dat de Brits-Turkse vriendschap weer herleefd is.

Berlijn ontving het nieuws als gewoonlijk met sarcasme en beweerde het reeds twee dagen te weten. Maar opmerkelijk is het, dat de Duitse Ambassadeur in Turkije, Aartsspion Franz von Papen, lustig de ski-sport beoefende, terwijl Churchill met de Turken in besprekingen gewikkeld was.

Het nieuws uit Rusland wordt steeds beter. Aan alle fronten, vooral in het Zuiden, wordt door de Sovjets voortgang gemaakt en Moskou begint reeds te spreken van een algehele Duitse terugtrekking. Berlijn zelf heeft een nieuwe koers ingeslagen in zijn berichtgeving en begint nu zijn nederlagen toe te geven. Zo zegt het Duitse communiqué van gisteren, dat het 6e legercorps in Stalingrad „overweldigd" is. Vandaag zegt het Duitse communiqué, dat de defensiering van het 11e legercorps bij Stalingrad „doorbroken is en de Russische troepen binnengedrongen zijn in het laatste bolwerk van de verdedigers" (blz.3).

In Tunis is nu de strijd begonnen om de as te verdrijven uit Noord-Afrika. De Noordamerikanen, Britten en Fransen doen venijnige aanvallen uit het Westen en het achtste Britse leger blijft oprukken uit het Oosten. De Noordamerikaanse troepen bezetten reeds het dorp Sened in de Zuidelijke sector van het Tunische front (blz. 1).

De Chinezen hebben een krachtige aanval op de grens tussen Birma en Yunnan afgeslagen en belangrijke verliezen aan de Japanners toegebracht. En langs de grens tussen Brits Indië en Birma blijven de Geallieerde troepen op actieve wijze contact onderhouden met den vijand (blz. 3).

Curaçao.

DE HEER BERROETA VERTROKKEN.

Opvolger de Heer Eleazar Morrison.

Gistermorgen is onder grote belangstelling van zowel de zijde van onze ambtelijke als commerciële wereld naar Venezuela vertrokken de Heer Pedro Rodriguez Berroeta, consul-generaal van de Verenigde Staten van Venezuela in Curaçao.

De Heer Berroeta heeft sedert April 1942 de belangen van zijn land in ons staatsdeel behartigd en zal thans in een nieuwe functie worden benoemd. Tot opvolger van den Heer Berroeta is door den President van Venezuela tot Venezolaans consul-generaal alhier benoemd de Heer Eleazar Morrison. De Heer Morrison heeft vroeger eenzelfde functie in Trinidad bekleed.

DE STATEN VAN CURAÇAO VERGADEREN.

Gisteren bij het ondergaan der zon vergaderden de Staten van Curaçao, voornamelijk ter behandeling van de „Landsverordening tot regeling van de burger- en vrouwenarbeidsplicht op de Benedenwindse Eilanden van het Gebiedsdeel Curaçao". Drie persmannen en twee belangstellende burgers woonden deze gebeurtenis bij.

Het Curaçaos Pensioenfonds.

Voorzitter John Horris Sprockel opende de vergadering en deed mededeling van de „Ingekomen Stukken". Er was een rapport van de Commissie, die de mogelijkheid van de belegging der gelden van het Curaçaose pensioenfonds bestudeerd had. Er bleek, dat ter belegging een som van ƒ 984.949.91 met aftrek van ƒ 12.000 onkosten beschikbaar was. De Commissie gaf als haar oordeel te kennen, dat het niet wenselijk was om in de huidige omstandigheden geld te beleggen in buitenlandse fondsen.

Ter belegging in het Gebiedsdeel zelf stonden slechts 2 mogelijkheden open: 1e het beleggen van gelden in de volkswoningbouw met dien verstande, dat in verband met de bizondere tijdsomstandigheden ten hoogste 50% van de bouwkosten als eerste hypotheek konden beschikbaar worden gesteld; 2e het beleggen van gelden in een eventueel door het Gouvernement uit te schrijven lening.

De Burger- en Vrouwenarbeidsplicht.

Een ander „Ingekomen Stuk" benoemde Doctor Carl Friedrich Gronemeyer tot gemachtigde van het Bestuur bij de behandeling van de Burger- en Vrouwenarbeidsplicht. De Voorzitter der Staten heette den Gemachtigde hartelijk welkom en zegde toe, dat de Statenleden met belangstelling van zijn adviezen zouden kennis nemen.

Nu kwam het „Ontwerp-landsverordening tot regeling van de burger- en vrouwenarbeidsplicht op de Benedenwindse Eilanden van het Gebiedsdeel Curaçao" aan de beurt. Allereerst nam Doctor C. F. Gronemeyer het woord om in het kort de wordingsgeschiedenis van dit ontwerp te verhalen. Na de indiening van het ontwerp en de besprekingen in de afdelingen werd om wille van de nog blijvende bezwaren der Staten door een aantal door de Staten afgevaardigde leden besprekingen gevoerd met den Gouverneur. Getracht werd om op enige punten een middenweg te vinden. Artikel 24 [1]) werd als een overgangsbepaling in het ontwerp geschakeld. De moeilijkheid bleef immers, hoe de vrouwen zelf zouden reageren op deze voorstellen.

Zouden genoeg vrouwen en meisjes zich beschikbaar stellen om vrijwillig de openvallende plaatsen in verband met het steeds meer oproepen van schutters in te nemen? Het Bestuur heeft getracht het der bevolking gemakkelijk te maken. Niet vergeten moet echter worden, dat het oorlogstijd is en dat er offers gebracht moeten worden.

Het ontwerp is zoveel mogelijk aan de bestaande maatschappelijke toestand aangepast. De gewone bepalingen van het burgerlijk recht worden zoveel mogelijk gevolgd. Het Bestuur maakte het zo gemakkelijk mogelijk, maar daarnaast voelt het Bestuur het als een werkelijke behoefte, dat de vrouwen meedoen. De schutterij ontwricht de bedrijven, de gouvernementsinstanties enz. Daarin moet voorzien worden. Nu worden de vrouwen in de gelegenheid gesteld zich vrijwillig te verbinden, maar indien de toeloop van de zich vrijwillig opgevende vrouwen binnen een bepaalde tijd niet voldoende is, dan zal het Bestuur onverbiddelijk er toe overgaan de vrijwilligheid in verplichting te veranderen. „Met een bloedend hart heeft de Gouverneur" afstand gedaan van zijn voornemen om reeds nu een termijn vast te stellen, waarbij zulks zou geschieden. Hoe slechter echter de toeloop der vrijwillige arbeidsdienstneemsters is des te eerder is er kans dat de vrijwilligheid in plicht zal veranderen.

Hierna nam de Heer John Horris Sprockel het woord voor het volgende:

Artikel 24 is het belangrijkste artikel in deze verordening. Het is het resultaat van de bespreking van de contactcommissie met den Gouverneur, nadat vele Statenleden hun bezwaren tegen het ontwerp hadden te berde gebracht. Als wij even teruggrijpen in de handelingen van de Staten van Curaçao, dan zullen wij dra zien, dat nog geen jaar geleden in de Staten zelf de gedachte naar boven gekomen is, om de vrouwen in het economisch leven in te schakelen, ten einde de opvoering van de defensie mogelijk te maken. Het was in de onzalige dagen, dat Nederlands Oost Indië ten prooi viel aan de Japanse agressie. Elders in oorlogvoerende landen is men er reeds lang toe overgegaan om de vrouwen de opengevallen plaatsen te doen innemen na de mobilisatie van de mannen. De Staten hebben blijkbaar niet aan dovemans oren geklopt, toen het idee werd opgeworpen. Het ontwerp in behandeling is daar wel het bewijs van. Dit ontwerp is kalm en rustig door de Staten bestudeerd. Wij danken het Bestuur, dat ons door verlenging van de termijn van behandeling daartoe in de gelegenheid heeft gesteld.

Het is zeker waar, dat sedert een jaar geleden heel veel veranderd is, èn wat betreft de uitzichten van de Wereldoorlog, èn wat de verdediging van Curaçao aangaat. Wij zijn er allemaal over eens, dat in het oorlogvoerende Engeland bijvoorbeeld, met zijn grote industrie, waarin zijn millioentallen vrouwen van oudsher een belangrijke werkgelegenheid hebben gevonden de inschakeling van de vrouw in de oorlogsindustrie van grote invloed is op de oorlogsinspanning.

Op het kleine Curaçao met zijn geringe industrie is dit gans anders, mede in verband met onze meer Latijns-Amerikaanse oriëntatie op het gebied van de opvoeding van meisjes en vrouwen. De invoering van de vrouwenarbeidsplicht in Curaçao is een veel dieper ingrijpen in het maatschappelijk leven, dan dit het geval zou zijn in Europa of Noord-Amerika. En daar wij hier weinig industrie hebben, die zich loont voor vrouwenarbeid, vraagt men zich af of dit ingewikkeld wetsapparaat met al zijn rompslomp wel voldoende nuttig effect zal sorteren, dat opweegt tegen de bezwaren en die rompslomp.

Het Bestuur kan ons op geen stukken na zeggen, hoeveel plaatsen, die door vrouwen ingenomen kunnen worden, zullen open vallen bij oproeping van de schutterslichtigen. De gissingen daaromtrent lopen ver uiteen. Ik kan me daarom ook best indenken, dat vele Statenleden bezwaar maakten met zulke weinige gegevens omtrent het nut dezer verordening, aan de totstandkoming er van mede te werken en het Bestuur plein-pouvoir te geven met wettelijke dwang meisjes te werk te stellen. Gelukkig hebben de onderhandelingen gevoerd tot een compromis.

De registratie en indeling van de arbeidsplichtigen, zowel mannen als vrouwen zal als oorspronkelijk voorgesteld, geschieden. De gedwongen arbeidsplicht is voor vrouwen veranderd in vrijwillige arbeidsplicht. De commissie, waarvan in deze verordening telkens en telkens weer sprake is, zal haar best moeten doen, om het bij de indeling der vrouwen zover te brengen, dat zij vrijwillig zich beschikbaar stellen om de vacante plaatsen aan te vullen, in zoverre het een tak van bedrijf of beroep betreft, waarvoor een vrouw in aanmerking kan komen.

Indien dergelijke plaatsen niet veel in aantal zijn, wat sommigen menen, dan kan ik me best indenken, dat deze soepele regeling een bevredigende oplossing zal geven. De Commissie met de uitvoering van deze regeling belast, mag gerust haar best doen om de vrouwen, die tijd en capaciteit hebben, er toe te brengen zich vrijwillig op te geven voor een bepaald werk.

De Commissie moet deze vrouwen echter uitdrukkelijk mededeling er van doen, dat zij eenmaal vrijwillig zich beschikbaar gesteld hebbende, bij oproep ook moeten opkomen. De vrouwen behouden het recht, indien een aanvaarde dienstbetrekking haar niet bevalt, met een maand opzegging er van af te zien. Zij kunnen echter weer elders te werk worden gesteld. Of deze regeling al dan niet zal slagen, hangt in niet geringe mate af van de Commissie.

Van de Commissie en haar leden zal veel tact vereist worden. De Commissieleden moeten met veel zorg uitgekozen worden. Het moeten mensen zijn, mannen en vrouwen, die respectievelijk de Curaçaose en de Arubaanse mentaliteit door en door kennen.

Ik zou graag van den Bestuursgemachtigde de toezegging willen hebben, dat deze verordening niet gebruikt zal worden om de concurrentie op de arbeidsmarkt tegen te gaan. Ik kijk even naar den Heer Vromans om te zien of hij niet lacht, als wij durven spreken van concurrentie op de arbeidsmarkt. Misschien zijn er die menen, dat er op de arbeidsmarkt niets te koop is, dus dat er ook niet van concurrentie kan worden gesproken. Doch is het wel degelijk mogelijk, bij een tekort aan arbeidskrachten van concurrentie te spreken. Mijn bedoeling is dit: de werkgevers moeten zich niet tot de commissie wenden om arbeidsplichtigen, dan nadat zij door advertenties en anderszins getracht hebben aan de benodigde arbeidskrachten te komen.

Pas als de Commissie de overtuiging heeft, dat via de vrije concurrentie geen krachten te krijgen zijn, biedt zij haar diensten aan.

Ik zou graag de toezegging willen krijgen, dat in de instructie voor de Commissie dit als een der richtlijnen zal worden aangegeven.

Tevens zou de toezegging mij aangenaam zijn, dat deze regeling niet aangewend zal worden, om deze of gene aan een dienstbode te helpen. Ik heb gevoeld, dat de meeste Statenleden liefst in de verordening opgenomen zouden willen zien, dat zij niet geldt voor dienstboden. Nu de gedwongen arbeidsplicht is veranderd in een vrijwillige, heeft men hiervan afgezien. Men moet steeds het doel voor ogen houden, waartoe deze verordening in het leven wordt geroepen. Ze houdt nauw verband met de oproeping van schutterplichtigen. Nu zullen er nauwelijks schutterplichtigen gevonden worden, die het beroep van dienstbode oefenen. Slechts wanneer de dienstneming van een dienstbode een arbeidsplichtige oplevert of een arbeidsplichtige er van terughoudt zich als zodanig terug te trekken, mag de Commissie dienstboden oproepen en tewerk stellen.

De wijziging van artikel 24 neemt voor vrouwen de wettelijke dwang weg. De verordening wordt daardoor meer een beroep op de burgerzin en de vaderlandsliefde van de vrouwen. Ik hoop, ik vertrouw zelfs, dat dit beroep niet tevergeefs zal zijn. De oorlogvoering heeft een gunstige keer genomen, maar wij weten niet wat ons te wachten staat. Wij moeten op ons qui vive blijven, paraat zijn, onze oorlogsinspanning opvoeren. Laat iedereen, die het wel meent met land en volk, door zijn woord, zijn raadgeving medewerken, om deze soepele regeling, die voor de betrokkenen eervoller is, dan de dwang tot een succes te maken.

De Curaçaose vrouwen zullen dan het bewijs hebben geleverd van te bezitten de goede, ware burgerzin".

De Bestuursgemachtigde Doctor Carl Friedrich Gronemeyer dankte den Voorzitter der Staten voor zijn woorden en sprak de hoop uit, dat deze oproep tot de bevolking met succes zou worden bekroond. Op de bezwaren antwoordde de Bestuursgemachtigde, dat het zeker niet de bedoeling was van het Bestuur om invloed te oefenen op de arbeidsmarkt en eventueel lonen te drukken. De bedoeling is om tekorten vooral ontstaan door de schutterij op te heffen. Ook voor andere tekorten moet er echter gezorgd worden zoals in de rijen der verpleegsters en onderwijzeressen. Deze laatste categorie kan practisch niet meer aangevuld worden noch uit Nederland noch uit Suriname. Ook is het zeker niet de bedoeling iemand op deze wijze aan een dienstbode te helpen. De dienstboden kunnen echter niet geheel uitgeschakeld worden, omdat eventueel arbeidsplichtingen kunnen worden vrijgemaakt, wanneer haar plaats door dienstboden vervangen wordt. Wat het plaatsen van advertenties betreft enz. voordat men zich tot de commissie wendt, kan het Bestuur niet eisen. Deze wenk zal ter harte genomen worden, maar practisch zullen deze advertenties geen personeel meer opleveren. Men moet rekening houden met de werkelijkheid: er zijn tekorten. Het zal kunnen gebeuren, dat voordat de schutters hun plaats in het burgerlijk leven verlaten, reeds de vrouwen ingeschakeld worden. Dit heeft tot doel de vrouwen in te werken.

De Heer John H. Sprockel wijst er op, dat zijn aandringen op het plaatsen van advertenties enz. meer tot doel heeft het Bestuur er toch van te overtuigen, dat de commissie er absoluut zeker van moet zijn, dat de werkgever alles gedaan heeft om de openvallende plaatsen uit de vrije markt aan te vullen. Alles moet gedaan worden om te voorkomen, dat de lonen gedrukt zouden worden. Wat de dienstboden betreft, blijft het gevaarlijk. Slechts dan wanneer een arbeidsplichtige vrij zou komen voor ander noodzakelijk werk, dan pas zou een dienstbode mogen worden ingeschakeld.

De Bestuursgemachtigde verklaart nog eens, dat hij de bezorgdheid van de Staten begrijpt, en dat op dat punt het Bestuur en de Staten derzelfde mening zijn toegedaan.

De Gehuwde Vrouwen.

Bij artikel 2 van het ontwerp kwam de quaestie van de arbeidsplicht der gehuwde vrouw ter sprake. Statenlid William Rufus Plantz stelt een amendement voor om de gehuwde vrouwen uit te schakelen.

De Bestuursgemachtigde verklaart, dat hij niet genegen was dit amendement over te nemen. Het is verkeerd de gehuwde vrouwen uit te schakelen. Misschien is er een oplossing mogelijk om ze halve dagen te laten werken. De Gouverneur zegt, dat de gehuwde vrouwen wel ingeschakeld kunnen worden. Men moet zich tot het uiterste inspannen en de gehuwde vrouw niet uitsluiten.

De Heer Frederick Augustus Vromans geeft toe, dat in vele gevallen gehuwde vrouwen niet in arbeidsdienst zullen kunnen gaan, maar daarnaast zijn er ook, die wel kunnen gaan. Bij de C.P.I.M. hebben verschillende gehuwde vrouwen zich vrijwillig opgegeven. Sommigen werken halve dagen. De Heer F. A. Vromans vindt, dat de gehuwde vrouwen onder deze regeling zouden moeten vallen en dat de commissie zal te beslissen hebben wie eventueel en niet onder valt. Dit is een zware taak voor de Commissie, doch met tact en wijsheid valt er veel te bereiken.

De Heer W. F. Plantz wijst er op, dat de gehuwde vrouwen, die zich in staat voelen werk buiten haar huisgezin om te verrichten en voldoende vaderlandslievend zijn zich te allen tijde vrijwillig kunnen opgeven.

Bestuursgemachtigde C. F. Gronemeyer verklaart, dat hij met genoegen de stem van den Heer F. A. Vromans vernomen heeft. De Heer Plantz spreekt er over, dat de gehuwde vrouwen zich toch altijd vrijwillig kunnen opgeven. Dat is inderdaad zo. Maar geschiedde dit in voldoende mate, dan zou de gehele landsverordening zelfs niet nodig zijn. Het is goed, dat er een kleine drang achter staat.

De Bestuursgemachtigde sluit zich aan bij den Heer Vromans en zegt ook voorbeelden te kennen van gehuwde vrouwen, die arbeid zijn gaan verrichten. Tot slot ontraadt hij nogmaals de aanneming van het amendement.

Het amendement om de gehuwde vrouwen uit te schakelen wordt nu in stemming gebracht en aangenomen met 10 stemmen vóór en 1 tegen. Op voorstel van den Bestuursgemachtigde wordt er nu een nieuw lid toegevoegd, waarin gezegd wordt, dat de gehuwde vrouwen vrijwillig in arbeidsdienst kunnen treden, mits zij zich schriftelijk opgeven aan de Commissie en deze arbeidsdienst blijft dan verplichtend tenzij zij schriftelijk met een maand opzeggens der Commissie kennis geven, dat zij niet langer in arbeidsdienst wensen te blijven.

Bij artikel 4 stelt de Heer W. R. Plantz voor om het aantal leden der Commissie, die met de indeling belast is, te verhogen tot 9. Het is goed, dat de Commissie zo rijk mogelijk geschakeerd zij, wijl van deze Commissie zeer veel geëist zal worden. Over dit voorstel ontstaat nu een heel debat, waaraan de Heren A. S. Senior, W. R. Plantz, Doctor M. F. da Costa Gomez en de Bestuursgemachtigde deel nemen. De Bestuursgemachtigde wijst er vooral op, dat het kiezen van geschikte leden voor de commissie lang niet gemakkelijk zal zijn. Het resultaat van het debat is, dat de commissie bestaan moet uit ten minste 7 en ten hoogste 9 leden. Dit wordt door den Bestuursgemachtigde overgenomen.

Bij artikel 5 wordt op voorstel van Doctor Da Costa Gomez gevoegd, dat „de Gouverneur bij besluit de wijze van vergaderen en het nemen van beslissingen regelt".

Bij artikel 7, 1e lid dat luidt:

„De aanwijzing van de arbeidsplichtige tot het verrichten van bepaalde arbeid in Gouvernementsdienst, in ondernemingen of in particuliere dienstbetrekking, vallende onder de tak van beroep of bedrijf, waarbij hijzij is ingedeeld, geschiedt door of namens den Gouverneur, gehoord de Commissie.' stelt de Heer W. R. Plantz voor om „geschiedt door of namens den Gouverneur, gehoord de commissie" te vervangen door „geschiedt door de commissie". Hiertegen heeft de Bestuursgemachtigde geen bezwaar, alhoewel om practische redenen de eindbeslissing aan één persoon werd toegekend. Dit bevordert zeer zeker de werkwijze. Het zou, nu de commissie deze aanwijzing in hand krijgt, bevorderlijk voor de werkzaamheid zijn, indien de commissie zelf de mogelijkheid krege één harer leden daartoe te machtigen.

De Heer John H. Sprockel vooral gesteund door Doctor Da Costa Gomez verzette zich er tegen om de eindbeslissing van de aanwijzing in één hand te geven. Volgens den Heer Sprockel moet de Commissie de volle verantwoordelijkheid dragen van de zo gewichtige aanwijzing. Dr. Da Costa Gomez wijst erop, dat dit inderdaad beter is en dat de aanwijzing ten minste moet liggen in handen van zoveel leden der commissie, als door den Gouverneur zijn bepaald als noodzakelijk quotum om te kunnen handelen. Hierdoor komt van zelf de aanwijzing in handen van meer leden te liggen.

De voorbereidende besprekingen zouden echter gevoegelijk door één door de commissie gemachtigd lid gevoerd kunnen worden. Er werd derhalve aan het ontwerp de volgende zinsnede toegevoegd: „De commissie is bevoegd een of meer harer leden te machtigen onderhandelingen met de werkgevers en arbeidsplichtigen te voeren."

De verantwoordelijkheid van de uiteindelijke aanwijzing ligt dus in handen van meer leden.

Vervolgens hadden nog enige redactionele wijzigingen plaats.

Tot slot kwam het ontwerp-landsverordening in stemming en werd aangenomen.

In vlot tempo werden achtereenvolgens nog de volgende 2 ontwerpen aangenomen: Ontwerp-landsverordening tot intrekking van de landsverordening van 11 April 1942 tot wijziging van het besluit van 2 September 1939 regelende het verbod van uitvoer van levensmiddelen, grondstoffen van levensmiddelen en huishoudelijke artikelen, in Curaçao aanwezig, zoals sedert gewijzigd en aangevuld.

Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de „Rechtsbijstandsverordening."

Na dank gebracht te hebben aan den Bestuursgemachtigde, sloot Voorzitter John Horris Sprockel de vergadering.

[1]) **Artikel 24.**

„Deze landsverordening, welke onder de titel van „Regeling burger- en vrouwenarbeidsplicht" kan worden aangehaald, treedt in werking op een nader door den Gouverneur te bepalen tijdstip.

2. De bepalingen omtrent aanwijzing tot het verrichten van bepaalde arbeid zullen echter, voor wat betreft vrouwelijke arbeidskrachten, buiten toepassing blijven tot een nader door den Gouverneur te bepalen tijdstip, niet vallende voor de 1ste September 1943.

3. Deze opschorting is niet van toepassing op de ingedeelden bij de vrouwelijke arbeidsdienst, welke zich vrijwillig bij de Commissie, voor vervulling van arbeid in Gouvernementsdienst, in ondernemingen of particuliere dienstbetrekking, van de onder de tak van beroep of bedrijf waarbij zij zijn ingedeeld, opgeven.

4. Gedurende de tijd dat overeenkomstig lid 2 van dit artikel de daarin bedoelde bepalingen dezer landsverordening niet van toepassing zullen zijn op vrouwelijke arbeidsplichtigen, zullen deze verplicht zijn bij de indeling bedoeld in artikel 4, desgevraagd door de Commissie, in bevestigende of ontkennende zin te verklaren of zij bereid zijn in geval van haar diensten gebruik zal worden gemaakt, een aanwijzing in de tak van beroep of bedrijf waarin zij worden ingedeeld. Bij bevestigende verklaring zullen alsdan de bepalingen dezer landsverordening op haar van toepassing zijn met dien verstande dat zij te allen tijden met een opzeggingstermijn van tenminste één maand de dienstverhouding kunnen beëindigen door opgave bij de autoriteit met de aanwijzing belast, die dan voor verdere plaatsing van betrokken zal zorg dragen".

TWEE STATENLEDEN NAAR DE BOVENWINDEN.

Hedenochtend zijn per vliegtuig naar de Bovenwinden vertrokken de Statenleden Doctor Adolphe Willem Jan Marie Desertine en William Rufus Plantz. De beide Heren zullen de voedselvoorziening van de Bovenwindse Eilanden bestuderen. Doctor A. W. J. M. Desertine zal bovendien zijn ambtelijke bezigheden oefenen.

G.P.D. SPREEKT.

Hedenavond om 20 uur zal het hoofd van de Gouvernementspersdienst een radio-rede houden.

MILITAIRE VRACHTAUTO GEKANTELD.

Kort voor de noen is bij Palu Blancu (kruispunt weg naar Hato en weg rond het Schottegat) een militaire vrachtauto, die van Hato kwam en naar het kamp van Suffisant reed, in de bocht gekanteld. Op de auto bevonden zich 21 personen, die er gelukkig allen levend afkwamen. Naar wij van betrouwbare bron vernemen, zijn er 18 gewonden, waaronder een 7-tal zwaar gewonden, die door de toegeijlde ambulances naar het St. Elisabethsgasthuis werden vervoerd. Deze personen, allen schutters, kwamen van een veldoefening, die op Hato was gehouden. Eerste hulp werd verleend door een daar in de buurt wonende vrouw en daarna door de verkeerspolitie en door den Heer Piet Rietkerk van het Rode Kruis.

Een tweetal Priesters was ook in een minimum van tijd ter plaatse om zo nodig geestelijke bijstand aan stervenden te verlenen. Aan 3 schutters werd het Heilig Oliesel toegediend.

Door Luitenant Geert J. Botterweg, die met het onderzoek belast is, werd ons medegedeeld dat de oorzaak van het ongeval „vermoedelijk te wijten zal zijn geweest aan een te grote snelheid in de bocht". De wagen (163-D) reed met zulk een vaart tegen een langs de weg staand huis, dat een groot gedeelte hiervan uit zijn grondvesten is geslagen.

KATHOLIEKE SPORTCENTRALE

Atletiek.

De Athletiek-Commissie schrijft ons: 7 Februari veldloop voor A-klasse en junioren op Brakke Put Ariba. Deelnemers behoeven zich niet van te voren te laten inschrijven, mits zij zich ten minste een half uur vóór de aanvang bij de jury melden. Voor deelnemers, welke geen vervoer hebben, vertrekt een bus van Brionplein naar Brakkeput over Punda om 9 uur. Begin om 10 uur. Verzoeke op tijd aanwezig te zijn.

GESLAAGD.

Bij het op 30 Januari 1943 gehouden examen, slaagden te Welgelegen de volgende dames als kantoorstenographiste in de Nederlandse taal: R. Römer; in de Engelse taal: C. Fernan en M. J. Apostel; als kantoortypiste: P. de Jongh, E. Schotborgh en A. Faessel; twee afgewezen.

Duitse terugtrekking aan Zuidelijk Russische front.

Defensie-ring van 11de Duitse legercorps doorbroken.

HITLERS NEDERLAAG IN DE CAUCASUS.

Eddy Gilmore seint uit Moskou:

De troepen van het Rode leger in de Caucasus rukken met steeds grotere snelheid voort in de richting van Krasnodar en bedreigen deze stad van tenminste twee zijden. Door hun aanwezigheid nabij Goriatsji Klutsj, hetwelk onmiddellijk ten Zuiden ervan ligt, bevinden zij zich op slechts 48 kilometer van deze grote Caucasische stad, één van de laatste twee grote steden, die thans nog in handen van den vijand zijn. Goriatsji Klutsj ligt aan het einde van de hoofdweg, die dwars door de bergen de verbinding vormt met Krasnodar. Door de verovering van Rianzanskaya bevinden de Russische troepen zich op ongeveer 67 kilometer ten Zuid-Oosten van Krasnodar. Zondag waren zij er in het Oosten niet ver vandaan, toen zij Ladozjikaya bezetten. Gedurende de laatste 24 uren werden nog meer steden in de Caucasus door de Russen veroverd, onder andere Beloertsjenskaya, op 32 kilometer ten Noord-Westen van Maikop. Door deze stad loopt ook de spoorlijn, die Tuapse met Armavir verbindt. De nazies voerden verschillende tegenaanvallen uit met hun tanks, zowel aan het Zuidelijke, als aan het Zuidwestelijke front. Ondanks deze aanvallen gelukte het den Duitsers niet enige voortgang te boeken.

Aan de andere kant veroverden de Russen nog meer plaatsen. Aan het Zuidwestelijke front kwam het tot een botsing tussen de manschappen onder bevel van den Russischen Generaal Vatutin en nieuwe Duitse versterkingen. Bij het gevecht, dat toen plaats had, moesten de nazies andermaal het onderspit delven. Ondanks de hevige Duitse aanvallen slaagden de troepen onder bevel van Generaal Yeremenko erin drie nederzettingen op den vijand te veroveren. Het Russische offensief ten Westen van Voronesj had verdere voortgang en ten Oosten van Kastornoye werd een vijandelijke groep van ongeveer 1750 man, na door de Russen te zijn omsingeld, gevangen genomen (Moskou, (AP) 1.2).

RUSSEN VEROVEREN SVATOVO.

De Russische luisterdienst ving een speciaal Russisch communiqué op, waarin wordt gezegd: „Onze troepen **bezetten de stad en het grote spoorwegstation Svatovo.**" Svatovo ligt aan de spoorlijn van Kupyansk naar Vorosjilovgrad (Londen, (AP) 1.2).

RUSSISCH MIDDAGCOMMUNIQUÉ

Het Russische middagcommuniqué, gelijk opgevangen door de Russische luisterdienst in Londen, luidt als volgt:

„In de nacht van 1 Februari zetten onze troepen aan de Zuidwestelijke, Zuidelijke, Noordcaucasische, Voronesj-, Volkhov- en Leningradfronten hun offensieve gevechten voort in dezelfde richtingen als tevoren. De troepen aan het Donfront ruimden afzonderlijke groepen van Hitleristen op, die nog weerstand boden. In de richting ten Noorden van Stalingrad bezetten de Rode soldaten van een afdeling na een artillerievuur op de vijandelijke sterktepunten een aantal blokhuizen en uitgravingen. Er werden gevangenen gemaakt.

De troepen aan het Zuidelijk front voerden offensieve gevechten in het gebied van Mechetainskaya. De Duitse weerstand werd in deze sector gebroken en de Duitsers trekken zich terug onder de slagen van onze troepen. De manschappen van het Rode leger bezetten verschillende versterkte bewoonde plaatsen en veroverden 3 tanks en ander oorlogsmateriaal.

De troepen aan het Zuidwestelijke front zetten hun offensief voort. In een sector liet de terugtrekkende vijand meer dan 300 gedode officieren en manschappen op het slagveld achter. De manschappen van een afdeling van het Rode leger veroverden een bewoonde plaats en namen 13 machinegeweren, 5 mortieren, een voedsel-opslagplaats en grote hoeveelheden ammunitie. Ten Westen van Voronesj zetten onze troepen hun succesrijk offensief voort en veroverden zij een aantal bewoonde plaatsen. Een afdeling omsingelde een Duits bataljon, dat geheel werd opgeruimd. Onze tankbestuurders achtervolgden den terugtrekkenden vijand en vernietigden 13 kanonnen en 21 vrachtwagens. Voorts namen zij 129 Duitse officieren en manschappen gevangen.

In een andere sector werden 15 kanonnen, 150 vrachtwagens en ander oorlogmateriaal veroverd. 450 Vijandelijke officieren en manschappen werden gevangen genomen.

De troepen aan het Noordcaucasische front maakten met succes voortgang. De eenheden van een formatie veroverde 38 Duitse tanks, 270 kanonnen, 196 wagons met ammunitie, voedsel, documenten en andere oorlogsmaterialen.

In een andere sector veroverden de mannen van het Rode leger een bewoonde plaats en een hoeveelheid oorlogsmateriaal waaronder 3 tanks, 13 vrachtwagens, 4 wagons met ladingen van granaten en een kudde hoornvee.

Binnen twee weken vernielden een guerrilla-detachement in het gebied van Mogilev 14 Duitse treinen. Als gevolg daarvan werden vele Hitlerieten gedood of gewond. Bovendien bliezen Russische patriotten 10 bruggen op en vernietigden zij 42 vrachtwagens. Zij veroverden 144 geweren, 120 granaten, 10.000 patronen en grote hoeveelheden ander oorlogsmateriaal. Een Duitse gevangene van het 17e regiment van de 9e Duitse divisie infanterie verklaart, dat op 24 Januari 49 Hongaarse officieren doodgeschoten werden, omdat zij poogden het dorp Kochetovka over te geven. Het doodschieten gebeurde in opdracht van Luitenant Kolonel Yentz, Commandant van het 164e regiment van de 57e Duitse divisie infanterie.

De verklaring van den gevangene werd gevestigd toen de Duitsers uit het dorp verdreven werden. De lijken van de doodgeschoten Hongaarse officieren werden gevonden. Er wordt een onderzoek ingesteld naar hun namen en rang" (Londen, (AP) 2.2).

DUITS COMMUNIQUÉ.

Als volgt luidt het Duitse communiqué van Maandag, gelijk uitgezonden door Berlijn en opgevangen door de Associated Press:

„In Stalingrad is de Zuidelijke groep van het 6e legeer onder bevel van Veldmaarschalk Paulus na meer dan twee maanden van heldhaftige verdediging overweldigd door de numerieke meerderheid van den vijand. De Noordelijke groep onder commando van Generaal Strecker houdt het uit en verdedigt zich tegen krachtige vijandelijke aanvallen, gedeeltelijk door tegenaanvallen.

In andere grote defensieve slagen in het Oosten duren de gevechten voort met onverminderde hevigheid. Pogingen van den vijand om door ons defensieve front in de Westelijke Caucasus door te breken, mislukten.

Gevechten vonden hier slechts plaats tussen de achterhoede en den langzaam voortrukkenden vijand, die echter de mars-bewegingen van de grote massa onzer troepen niet kan verstoren. Aan het Donetsfront en ten Zuid-Westen van Voronesj zijn hevige gevechten nog in voortgang. Bij het Ladogameer viel de vijand na de vorige dag hevige verliezen geleden te hebben, slechts met geringe strijdkrachten aan. Alle Sovjet-aanvallen werden afgeslagen. 507 Sovjet-tanks werden tussen 21 en 31 Januari vernietigd, veroverd of buiten gevecht gesteld door de Duitse leger-formaties.

In Afrika werden hevige aanvallen op het Duits-Italiaanse leger in het Westen van Tripolitanië afgeslagen en wederom ernstige verliezen toegebracht aan den aanvallenden vijand. In Tunis hebben de gevechten om de stellingen, die door onze troepen bij de gevechten van de laatste dagen genomen werden, voortgang. Duitse vliegers bombardeerden wederom de haven van Bone. In luchtgevechten en door het luchtdoelgeschut werden 15 Noordamerikaanse en Britse vliegtuigen neergeschoten in het Middellandse Zeegebied. Een onzer vliegtuigen wordt vermist.

In de loop van Januari 1943 werden onder de moeilijkste weerstoestanden, die soms in hevige stormen ontaardden, door Duitse duikboten 63 vijandelijke koopvaardijschepen tot zinken gebracht met een totaal van 408.000 bruto ton. Nog 10 schepen werden getorpedeerd. Hun verlies werd niet waargenomen, doch hiermede kan rekening worden gehouden gezien de zware zeeën.

Uit vijandelijke convooien op de Middellandse Zee bracht de Luftwaffe 18 vijandelijke koopvaardijschepen tot zinken met een totaal van 114.000 ton alsook 2 vijandelijke torpedojagers. Bovendien werden 37 vijandelijke koopvaardijschepen met een totaal van 209.000 bruto ton, een kruiser, twee torpedojagers en twee patrouille-schepen beschadigd. Onder de moeilijkste gevechtstoestanden werden alzo op zijn minst 522.000 bruto ton aan vijandelijke scheepsruimte tot zinken gebracht in Januari" (New York, (AP) 1.2).

JAPANSE AANVAL AAN BIRMAANSE GRENS AFGESLAGEN.

Het Chinese Hoofdcommando verklaarde, dat duizend vijandelijke manschappen gedood of gewond werden in hevige gevechten langs de grens tussen Birma en Yunnan. Deze gevechten zijn nog in voortgang. Het Chinese communiqué zeide, dat de slag begon op Donderdag laatstleden toen de Japanners nieuwe strijdkrachten aanvoerden en een krachtige aanval deden in een poging een Japanse afdeling, die omsingeld was, te bevrijden. Het communiqué zeide, dat hoewel de aanval krachtig door vliegtuigen gesteund werd, de Chinezen erin slaagden hun linies te behouden. De Chinese verliezen zijn evenwel ook belangrijk. Men zeide, dat de Japanners pogen China's Zuidwestelijke provincie Yunnang binnen te trekken van de Sjan-Staten in Birma uit en enkele Thai-eenheden met hun eigen troepen samen gebruiken (Tsjungking, (AP) 1.2).

DE DUITSE REACTIE OP CHURCHILLS BEZOEK AAN TURKIJE.

De diplomatieke correspondent van het Duitse Transocean-nieuwsagentschap in Berlijn beschreef de resultaten van Churchills besprekingen met Ismet Inönü te Adana als „karig" in de eerste reactie van de Duitse radio, die in New York door de Associated Press werd opgevangen. Hij zeide: „De materiële bijstand, die aan Turkije wordt verzekerd onder de overeenkomst is niets sensationeels". Hieraan voegde hij toe: „Duitsland levert in feite belangrijke hoeveelheden wapenmateriaal aan Turkije en is met Turkije verbonden door een vriendschapsverdrag".

De correspondent zeide, dat Berlijn reeds twee dagen wist van de bijeenkomst in Adana en niet verrast werd door het Britse communiqué. „De vraag doet zich thans voor of de Verenigde Landen de druk op Turkije zullen vergroten?"

Voorts: „Het is geen geheim, dat de uitbreiding van de oorlog naar het Midden-Oosten te Casablanca is besproken, hoewel officiële bekendmakingen daar geen melding van maakten. De Dodecanesen-eilanden zijn niet het enige object van de Britten, doch de handelingen gaan veel verder en pogen de Dardanellen te openen" (New York, (AP) 2.2).

BEZOEK VAN CHURCHILL AAN CYPRUS.

Het Britse Ministerie van Informatie onthulde, dat Churchill Cyprus bezocht op zijn terugreis van Turkije. Gemeld wordt, dat Churchill de gast was van Gouverneur en Mevrouw Wooley in het Gouvernementshuis te Nicosia. Hij was vergezeld van Brooke Cadogan, Sir Charles Wilson, President van het Koninklijke College van Doktoren en zijn Secretaris en Maritiemen Helper. In Cyprus sprak Churchill een verzameling van „leidende persoonlijkheden" toe en inspecteerde hij de troepen van het garnizoen. Churchill leende de zin van Roosevelt en verzekerde zijn luisteraars ervan, dat de Verenigde Landen „sterk zijn en dat zij voort zullen gaan van kracht tot kracht tot de onvoorwaardelijke overgave is afgedwongen van hen, die de wereld in verwoesting en puin hebben gelegd".

Hieraan voegde hij toe, dat, hoewel de Geallieerden gegaan zijn door „vele donkere en verschillende zeer donkere phasen, ik thans in staat ben u ervan te verzekeren, dat de Verenigde Landen de onvergelijkelijk sterkste groep vertegenwoordigen van menselijke wezens in wapens in de gehele wereldgeschiedenis."

Churchill zeide te zijn gekomen van Turkije „waar ik een uiterst aangename bijeenkomst heb gehad met President Inönü en met de Hoofden van de Turkse Staat. En ik ben verheugd u te kunnen zeggen, dat onze betrekkingen met de Turken van een uiterst vriendschappelijk karakter zijn. Hun inzichten gelijken veel op de onze en wij zijn van plan hun eigen algemene defensieve veiligheid te helpen op elke wijze die in onze macht ligt" (Londen, (AP) 2.2).

DJIBOUTI VOEGT ZICH BIJ DE STRIJDENDE FRANSEN.

De Gouverneur van Djibouti heeft ons het volgende relaas toegezonden, waarin de omstandigheden worden bekend gemaakt onder welke deze kolonie zich bij de Strijdende Fransen gevoegd heeft, na de landing van de Geallieerde troepen en de verdere gebeurtenissen in Noord-Afrika:

„Bijna geheel de burgerbevolking en een gedeelte van het leger kozen de zijde van de Geallieerden. Ongeveer 1600 man, aangevoerd door de luitenants-kolonel Raynal en Amneton, omvattend een bataljon Senegalese schutters en bijna de gehele artillerie van de kust van Somaliland staken de grens van het Britse Somaliland nabij Zeila over, om de strijd te hervatten aan de zijde van het Strijdende Frankrijk. In de nacht van 28 December staken afzonderlijk 150 militairen tezelfdertijd de grens over alsmede een 30-tal burgers, waaronder 3 vrouwen. Het vertrek van al deze mensen deed de opwinding in het binnenland groeien. Er werden officiële besprekingen gehouden tussen de vertegenwoordigers van het Strijdende Frankrijk en Abessynië en de autoriteiten van Djibouti. Zij leden schipbreuk door de tegenwerking van de onmiddellijke raadgevers van den Gouverneur van Frans Somaliland, Generaal Dupont, daar deze meer bezorgd waren over hun persoonlijke belangen dan over die van Frankrijk en de kolonie.

Generaal Fowkes, commandant der Britse troepen in die streek, vergezeld van den Heer Hopkinson, Ambassadesecretaris, toegevoegd aan den Heer Casey, in het Midden-Oosten en in volle overeenstemming met den vertegenwoordiger van het Strijdende Frankrijk, begaf zich ter plaatse.

Op 26 December staken de Vrije Franse troepen de grens over in de nabijheid van Alisabieth, waarop het plaatselijke garnizoen zich direct voegde bij de Strijdende Fransen.

Aanstonds werd er een aanvang gemaakt met het herstellen van de spoorweg, die sedert langer dan 2 jaar door de Vichy-autoriteiten doorgesneden was. Een spoorwegbeambte haastte zich naar het station van Chebele op 15 km. van Djibouti, waar hij gedurende geheel de dag elke verbinding met de hoofdstad belette en zodoende de bescherming van de komende troepen verzekerde.

's Avonds bracht een trein een detachement Vrije Franse troepen te Chebele. Tezelfdertijd verenigde een andere gemotoriseerde afdeling van de Vrije Franse troepen zich met het garnizoen van Ouch, op 40 km. afstands van Djibouti. In de morgen van 27 December werd een geregelde trein, die van Djibouti naar Alisabieth ging, te Chebele onderschept. De autoriteiten van Djibouti veinsden nog steeds niet te weten, dat er zich op 15 km. van de hoofdstad Vrije Franse troepen bevonden. Er werden echter per vliegtuig strooibiljetten neergeworpen boven Djibouti om de bevolking op de hoogte te brengen van de gebeurtenissen en er werd op vriendschappelijke wijze contact gezocht met het verdedigend garnizoen van Djibouti.

Twee vooruitgeschoven stellingen, waarvan de garnizoens zich aangesloten hadden, werden bezet. Van zijn kant installeerde de Heer Chancel, de Gedelegeerde van het Nationale Franse Comité, zich te Alisabieth.

Op 28 December vroeg Generaal Dupont om een onderhoud met Generaal Towkes en den Gedelegeerde van het Nationale Franse Comité. Ondertussen had een **groot deel van het garnizoen** te Djibouti de wens te kennen gegeven, zich bij de Strijdende Fransen te voegen. Er volgde een telegramwisseling en men stelde vast een bespreking te houden te Chebele. Generaal Fowkes passeerde in een speciale trein de grens van Frans Somaliland nabij Alisabieth.

Diezelfde dag werden er besprekingen gehouden te Chebele van de ene kant bijgewoond door den Heer Chancel, Generaal Fowkes, den Heer Houkinson, Luitenant-kolonel Appert en van de andere kant door Generaal Dupont, Gouverneur van Djibouti. Het protocol van aansluiting van Frans Somaliland bij het Strijdende Frankrijk werd Generaal Dupont aangeboden, die het direct zonder verdere discussie ondertekende.

De intocht in Djibouti van den Gedelegeerde van het Nationale Franse Comité, vergezeld van zijn luitenants-kolonel Raynal en Appert, werd vastgesteld op de volgende dag, de 29e December.

Om 9.15 uur arriveerden zij te Djibouti, waar zij op het station ontvangen werden door het Hoofd van het Cabinet van den Gouverneur en door een groot aantal burgers, die hen toejuichten onder het aanbieden van bloemen. Vervolgens had de machtsoverdraging plaats en de eerste afdelingen Vrije Franse troepen deden om 10 uur hun intrede in de stad.

Op dezelfde avond ontving de Gedelegeerde van het Nationale Franse Comité de verschillende hoofdambtenaren ten paleize van den Gouverneur. Op 30 December arriveerde per vliegtuig de Heer Bayardelle, door Generaal De Gaulle benoemd voor Frans Somaliland en werd plechtig geinstalleerd, terwijl de burgerlijke en militaire gezagsdragers evenals de voornaamste personen van de stad aan hem werden voorgesteld.

Op 1 Januari arriveerde Generaal Legenthilhomme, vergezeld van Generaal Sir William Platt, opperbevelhebber van de Britse troepen in Oost Afrika, te Djibouti en nam de parade af van alle troepen van het garnizoen.

Aldus voegde de kust van Somaliland zich bij het Strijdende Frankrijk zonder enig incident en zonder dat er

Op het ogenblik zijn bijna alle ambtenaren en geheel de bevolking slechts met uitzondering van enkele hoofdambtenaren oprecht aan de zijde van het Strijdende Frankrijk. Dank zij den maatregelen getroffen door de Engelse bevoorradingsdienst is de voedselvoorziening verzekerd. De bevolking is dan ook zeer dankbaar voor de materiële voldoeningen, die zij gedurende 30 maanden had moeten missen. Reeds verschijnen er weer scheepjes in de haven, die acht dagen tevoren geheel verlaten was en de inboorlingen, die uit hun dorpen verdreven waren door de vroegere administratie, vragen om weer toegelaten te worden in de kolonie, waar het economisch herstel reeds op de goede weg is.

OORLOGSCOMMUNIQUÉ VAN CAIRO.

Het gezamenlijke oorlogscommuniqué van het Midden-Oosten luidt als volgt:

„Gisteren waren onze patrouilles actief in alle sectoren. Er werd artillerievuur gewisseld in de Noordelijke sector ten Westen van Zuara. Met uitzondering van aanvallen op de kleine vijandelijke scheepvaart langs de kust van Tunis was de luchtactiviteit boven de voorste gebieden op kleine schaal. Bij een torpedo-aanval op een vijandelijk convooi nabij Sicilië in de nacht van 31 Januari werd het voorste schip getroffen en ernstig beschadigd. Dezelfde nacht werden 2 vijandelijke transportvliegtuigen neergeschoten bij het eiland Pantelaria. Van de bovengenoemde operaties keerden al onze vliegtuigen veilig naar hun bases terug" (Caïro, (AP) 2.2).

ALLERLAATSTE NIEUWS

— **New York: Het Duitse** Hoofdcommando maakte bekend, dat de defenie-ring van het 11de Duitse legercorps bij Stalingrad doorbroken is en de Russische troepen zijn doorgedrongen in „het laatste bolwerk van de verdedigers" op verschillende plaatsen.

— **Londen:** De Duitse radio zeide, dat de Duitse Generaals Hartman en Stumpel in de gevechten van Stalingrad gedood zijn.

— **Tsjungking:** Het officiële Centrale nieuwsagentschap zeide in een bericht, dat 2 Japanse oorlogsschepen ernstig bechadigd werden en een opleidingsschip tot zinken gebracht werd in een aanval van Geallieerde duikboten op ongeveer 65 kilometer van Shanghai. Voorts werd gezegd, dat de twee beschadigde oorlogsschepen naar Shanghai terugkeerden voor reparaties.

— **Tsjungking:** Advertenties in de Chinese dagbladen kondigden een boek van Generalissimo Tsjang Kai Sjek aan, getiteld: „China's Bestemming." Het boek zal op 12 Maart worden uitgegeven, op de jaardag van de dood van Dr. Sun Yat Sen, grondlegger van de Chinese Republiek. Het boek bespreekt de Chinese geschiedenis gedurende de laatste honderd jaar en in het biezonder de revolutie. Het Centrale nieuwsagentchap zeide: „Het boek zal een lichtbaken zijn voor het Chinese volk en zal de persoonlijke inzichten van den Generalissimo onthullen."' Het boek zal worden vertaald in het Engels en andere talen.

— **Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika:** Het geallieerde communiqué zegt: „In het Zuiden van Tunis veroverden onze troepen, die uitvallen in de Oostelijke richting deden, het station van Sened. Onze strijdkrachten, die gesteund worden door tanks en artillerie, vielen den vijand te Faid aan. In Midden-Tunis maakte de vijand lichtelijk voortgang in de heuvels ten Zuid-Westen van Pont du Fahs. Onze strijdkrachten deden een tegenaanval en herstelden de positie. In het Noorden van Tunis zijn onze patrouilles actief. Onze hoofdstrijdkrachten werden gedurende de dag bijgestaan door bommenwerpers en gevechtsvliegtuigen. Een patrouille van P-40's voorkwam een aanval op onze troepen door JU87's en vernielden 3 van hen. Onze bommenwerpers vielen de kaden te Tunis aan en een convooi, dat de haven binnenliep. Op zijn minst 2 schepen werden getroffen en branden werden achtergelaten in het havengebied. Onze bommenwerpers schoten in deze aanval 9 vijandelijke gevechtsvliegtuigen neer. 4 Onzer vliegtuigen worden vermist van al deze operaties."

BONAIRE.

Volksgeneeskunde.

Op alle delen der aarde treft men naast de officiële geneeskunde een andere aan, die niet uit boeken geput is, maar van geslacht op geslacht is overgeleverd. Hier willen wij voornamelijk spreken over de volksgeneeskunde van de bewoners dezer eilanden, en meer in het biezonder over die van Bonaire, waaraan ook al de voorbeelden zijn ontleend. In grote lijnen komen de geneesmiddeltjes der drie eilanden wel overeen, maar er zijn toch belangrijke verschillen.

Het aantal eigen geneesmethoden is moeilijk bij nadering te schatten, hoewel het er op Bonaire zeker meer dan tweehonderd zijn. Ontegenzeggelijk hebben ze een grote waarde; er worden zelfs studies van gemaakt om de officiële geneeskunde ermede te dienen. Van de andere kant echter staat men altijd enigszins huiverig tegenover het aanwenden van kruiden en andere eigen gevonden geneeswijzen.

Het blijft echter staan, dat er veel voor is.

Als het gebruik van een bepaald middel voor een bepaalde kwaal altijd en eeuwig kwade gevolgen zou hebben, dan zal dat bepaalde middel zeker niet voor die kwaal gebruikt blijven worden. Of, wat hetzelfde gezegd is, omdat sommige volksgeneeswijzen honderden en honderden jaren oud zijn, moeten ze noodzakelijk iets goeds in zich dragen. Het is een gebrek aan intelligentie om alle huismiddeltjes als kwakzalverij te betitelen. Geen dokter die dat doet. Als de doktoren er tegen zijn, dan is het om andere gronden.

Heeft een volk van oudsher zijn leven in de natuur doorgebracht — en dat geldt voor Bonaire nog tot op de dag van vandaag — dan geven hun geneeswijzen ons meer garantie. Zij kennen de natuur en haar krachten. Bonaire heeft bovendien nog voor, dat het lange tijd bevolkt was door Indianen, die zich met de later gekomen bevolking vermengde en vele gebruiken meegaven. Indianen nu zijn de natuurkenners bij uitstek.

Deze omstandigheden hebben den huidigen Bonairianen enige gezonde opvattingen bijgebracht omtrent geneeskunde, die men bij menig stadsopgevoeden mens niet zal aantreffen. Zo zegt men: Het land waarin men geboren en opgegroeid is, zal zelf de middelen verschaffen tegen de kwalen die men er oploopt. Daarom moet een vreemdeling ook niet verwachten, dat die middeltjes op hem ook een gunstige uitwerking zullen hebben.

Als wij een beetje ziek zijn geweest, moeten we nauwelijks beter, gauw weer aan de slag, want we kunnen de tijd niet missen. Hier zegt men: De koorts heeft meer krachten van den mens gevergd dan in normale omstandigheden, het hart heeft dubbelvlug moeten kloppen, daarom moet iemand die ziek geweest is, zeker nog een week nakuren om het verlorene weer in te halen.

Heeft een schorpioen iemand gebeten, dan trapt men het dier dood, en wrijft de gestoken plaats met de ingewanden in, want, zo zegt men, een dier dat gift in zich draagt zonder er zelf van dood te gaan, moet ook het tegengift in zich hebben.

Achteraf bleek menig huismiddeltje vlugger te genezen dan het middel van den dokter.

Een medicus zal dat een boude bewering noemen, en eerst wel eens willen bewezen zien in hoeveel gevallen de zieke juist genas omdat hij zelf dokterde, en niet ondanks zijn gedokter. Zeker, zo zou men eigenlijk te werk moeten gaan. Maar als men nu eenmaal niet in staat is zo te werk te gaan, dan blijft een lange reeks gevallen, waarvan wij er hier een paar zullen vertellen, toch wel frappant.

Iemand viel in de cactussen en had zijn gehele arm vol doorns. Hij werd in het hospitaal behandeld met pincetten ichtyol en nog een paar andere zalfjes, maar de doorns kwamen er niet alle uit. Toen liet hij er, zonder den zusters er iets van te zeggen, 's avonds wat manteca bela op druppelen, en de volgende morgen waren de zusters enthousiast over de resultaten van hun ichtyol, want de doorns waren er zo maar uit te halen.

Een vrouw op leeftijd kreeg een wonde aan het been. Na verschillende dagen doktersbehandeling kwam er niet de minste verandering. Toen ging de patiënt met flaira-bladeren cureren, en binnen drie dagen was ze weer geheel gezond.

Nu is misschien in dit en in het vorige geval de genezing niet door het huismiddeltje, maar toevallig ondanks het huismiddeltje opgetreden, maar als men weet, dat er een lange reeks van dergelijke gevallen bestaat, dan moet men toch wel wat meer dan louter toeval aannemen.

Van enkele geneesmethoden kan men zelfs aantonen, dat zij hetzelfde zijn als die, welke de officiële geneeskunde gebruikt. Het geval van de zo juist genoemde vrouw is er een voorbeeld van. Voor bepaalde open wonden gebruikt de dokter iets, dat de wonde zuivert en het overtollige vocht absorbeert. Welnu, de flaira-blad behandeling werkt op dezelfde manier. Men maakt er een aftreksel van door ze te koken en wast daarmede de wonde; daarna roostert men enkele bladeren, wrijft ze tot poeder en strooit het erover heen. Het aftreksel is op zijn minst gekookt water, dat zuivert, de poeder is een gedesinfecteerd droogmiddel. Een medicus zal nu wel weer glimlachen en op zijn vingers tellen: Een „bepaalde", een „wonde", en „open", en dan nog een jaar bezwaren meer maken, maar heb even geduld, bezwaren maken wij straks.

Het voornaamste goed der volksmiddelen is gelegen in het vaste geloof dat ze den mens genezen.

Vooral bij gevoelsmensen is de gedachte, dat ze werkelijk ziek zijn de halve ziekte, en het vertrouwen, dat zij op een gegeven ogenblik beter zullen worden de halve genezing. Ook wordt de ziekte vaak erger, omdat zij menen erger ziek te worden. Nu zijn de bewoners dezer eilanden bijna allen onder de gevoelsmensen te rekenen. Zeer begrijpelijk dus, dat de geneesmiddelen op hen een suggestieve invloed oefent. Iedereen helpt dan ook mede om de geneeskracht van de planten en zalfjes aan te prijzen.

Allen, die den zieke bezoeken (en dat zijn er niet weinigen roemen een bepaald middel, zij vinden dat het puik helpt en weten er bij te vertellen, dat die en die en die en die er ook mede genezen is. De zieke, overstelpt door zoveel bewijsmateriaal, denkt al niet meer aan ziek zijn, en rekent er geheel en al op dat hij morgen of overmorgen weer op de been is. Wordt iemand dan inderdaad ook beter, dan is hij vast en zeker genezen door dat middeltje, en is hij van nu af tot in alle eeuwigheid overtuigd van de geneeskracht, die het heeft. Ook al beweert de gehele wereld, dat het niet zo is, hij heeft het ondervonden, en dat zegt alles.

Het schijnt nu eenmaal een trek te zijn, die men bij alle eenvoudige lieden, zowel hier als in Europa, terugvindt: Men moet noodzakelijk door het gebruiken van iets genezen. Een dokter, die geen drankjes geeft, of niet die slang uit zijn zak haalt om het hart te beluisteren, is nu eenmaal geen goede dokter. Hij moet iets doen, dat de mensen niet begrijpen, en een drankje geven dat vies ruikt.

Maar de dokter kost geld, en je hebt er helemaal geen hoogte van, wat voor een uitwerking zijn middelen hebben moeten, en daarom probeert men het eerst liever met eigen geneeswijzen, waarvan men tenminste weet dat ze goed werken, al snapt men niet hoe. Lukt dat niet, dan kun je nog altijd naar den dokter gaan.

Welnu, zijn die middeltjes onschadelijk, wel laat de mensen ze gebruiken. Genezen ze hen niet van de werkelijke ziekte, dan toch van de ingebeelde, die ook een ziekte is. In ieder geval helpen ze den patiënt meer vertrouwen geven, en dat is al veel waard.

Veel geneesmethoden zijn inderdaad ook onschadelijk, al is het moeilijk uit te maken, welke en al maakt de bevolking zelf er heel weinig onderscheid in. Menige plant is zelfs goed en gezond, en wie weet, geneeskrachtig. Verschillende practijken hebben zeker een goede kant, ook al hebben ze niet die uitwerking, die de mensen er aan toeschrijven. Op vlekken in het gezicht, die vanzelf komen en vanzelf verdwijnen, smeert men cacaoboter. Geen bezwaar. Lamoengras, tebink, jerb'i sangura en nog een reeks andere kruiden doen den mens hoegenaamd geen kwaad. Een vrouw, die moeder geworden is, mag de eerste veertig dagen niet buitenshuis komen, anders wordt ze ernstig ziek, zegt men. Daarna moet zij zich met koel water wassen, en mag ze weer uitgaan. Wel, daar is veel voor. Mocht ze wel uitgaan, dan deed ze het toch veel te veel. Laat ze maar rustig binnen blijven, dat is beter.

De fout, die men maakt, is voornamelijk deze, dat men van de natuur en haar werkingen een veel te primitieve opvatting heeft. Baseert men zich op de ideeën van deze eenvoudige mensen, dan moet men concluderen, dat er maar weinig ziektes zijn. Er bestaat hoofdpijn, maagpijn, beenpijn, kiespijn, rugpijn en nog een paar ziektes meer. Die ziektes hebben veelal ook geen oorzaak. Je krijgt nu eenmaal pijn aan het been, zo maar, en daarvan moet je af zien te komen.

Ondanks de genoemde voordelen echter, is er toch meer tegen dan voor.

Ook is een kwaal nooit gecompliceerd, het is allemaal hoogst eenvoudig. Vandaar dat men er dan ook heel spoedig bij is om te zeggen, dat dit geval precies hetzelfde is als wat Jan en Piet en Klaas laatst had, evident hetzelfde. De geneesmiddelen zijn evenmin gecompliceerd. Een bepaalde olie is voor pijn in de rug, en daarmede voor alle soorten van pijnen, die men maar in de rug gevoelt, zowel bij babies als bij grijsaards.

In een huisje stond eens een flesje op de plint van de deur; de inhoud was een vloeistof van een niet nader te definiëren kleur. Op de vraag wat dat was, kwam ten antwoord: Dat is voor kiespijn. Een zoon was matroos op een schip, had ergens in een havenplaats tegen de kiespijn een middeltje van een dokter gekregen, hield er na genezing nog de helft van over, en had dat aan zijn moeder geschonken. Als nu iemand in de familie in de komende jaren eens aan kiespijn zou lijden, dan waren ze meteen geholpen.

Een andere ernstige fout die men maakt is, dat men bij het stellen van de diagnose de ziekte altijd localiseert. Hoofdpijn en beenpijn zijn ziekten, die zetelen in hoofd en been. Krijgt iemand van algehele ondervoeding duizelingen in het hoofd, dan heeft de persoon hoofdpijn, heel gewoon hoofdpijn. Men moet dan natuurlijk ook een middeltje gebruiken, dat de hoofdpijn verjaagt. Is iemands bloed niet in orde en breekt dat uit aan het been, dan heeft de man enkel een kwaal aan het been, en gebruikt iets voor kwalen aan het been.

Van het verloop der ziekte heeft men dikwijls een zeer materiële voorstelling. Een pleister trekt de ziektekiemen uit de wonde en neemt ze in zich op en zo wordt de patiënt ervan bevrijd. Koorts is een soort fluidum. Plakt men een brei van koffie en manteca bela onder de voeten, dan zakt de koorts naar beneden, en verlaat den mens door de voetzolen.

Een goed geneesmiddel kan men verkeerd gebruiken,

Aangenomen dat verschillende middeltjes werkelijk goed zijn, dan is het nog mogelijk, dat de juiste wijze van bereiden en toepassen verloren is gegaan. Zo zijn er practijken, die zeker eens goed geweest kunnen zijn, maar die op de lange duur zozeer verworden zijn, dat ze zeker alle geneeskracht verloren hebben. Hoe deze middelen dan toch in gebruik blijven, is voor ons een raadsel, maar zeker is, dat een oud gebruik er maar heel moeilijk uit te krijgen is. Het vaste geloof, dat het toch helpt, laat men niet los. Wordt iemand eens beter na het drinken van zo'n planten-aftreksel, of na het gedurig bij zich dragen van enkele bladeren, dan wordt het van de daken verkondigd, en dan is de gehele genezing daaraan toe te schrijven. Men zegt: zie je nu wel! Over de andere gevallen, waarin dezelfde middelen geen gunstig resultaat opleverden, zwijgt men, en het lag trouwens ergens anders aan, dat de man er niet mee genas.

Het vet van leguanen wordt aangewend om arm- en beenpijn te verdrijven. Wie weet of dat in een of ander geval en op een of andere manier helpt. Maar in Nikiboco was er een, die het juwanavet al meer dan een jaar in een flesje buiten aan een boom had hangen. Het zag er allesbehalve vers uit en rook niet bijster aangenaam. Maar dat is geen argument, want de zalfjes van den dokter ruiken ook wel eens kwalijk, dus......

Naast kerngezonde ideeën heeft men ook gedachten, die kant noch wal raken. Vooral in de redeneerkunst struikelt men vaak. Dat een dier met gift ook tegengift moet hebben, is niet kwaad bedacht, maar dat men op een wonde door een hondsbeet toegebracht, wat haren van het beest moet fijnsnipperen, „omdat" daarin het geneesmiddel voor de wonde zit, geloven wij toch niet.

Zeer prachtig wordt het identificeren van geneesmiddelen geïllustreerd door het geval van den jongen, die een wonde aan het been had en er bij gebrek aan geroosterd flairabladeren roet op smeerde, „want" dat was ook zwart. Een paar dagen later lag hij in het hospitaal, want hij had een infectie opgelopen.

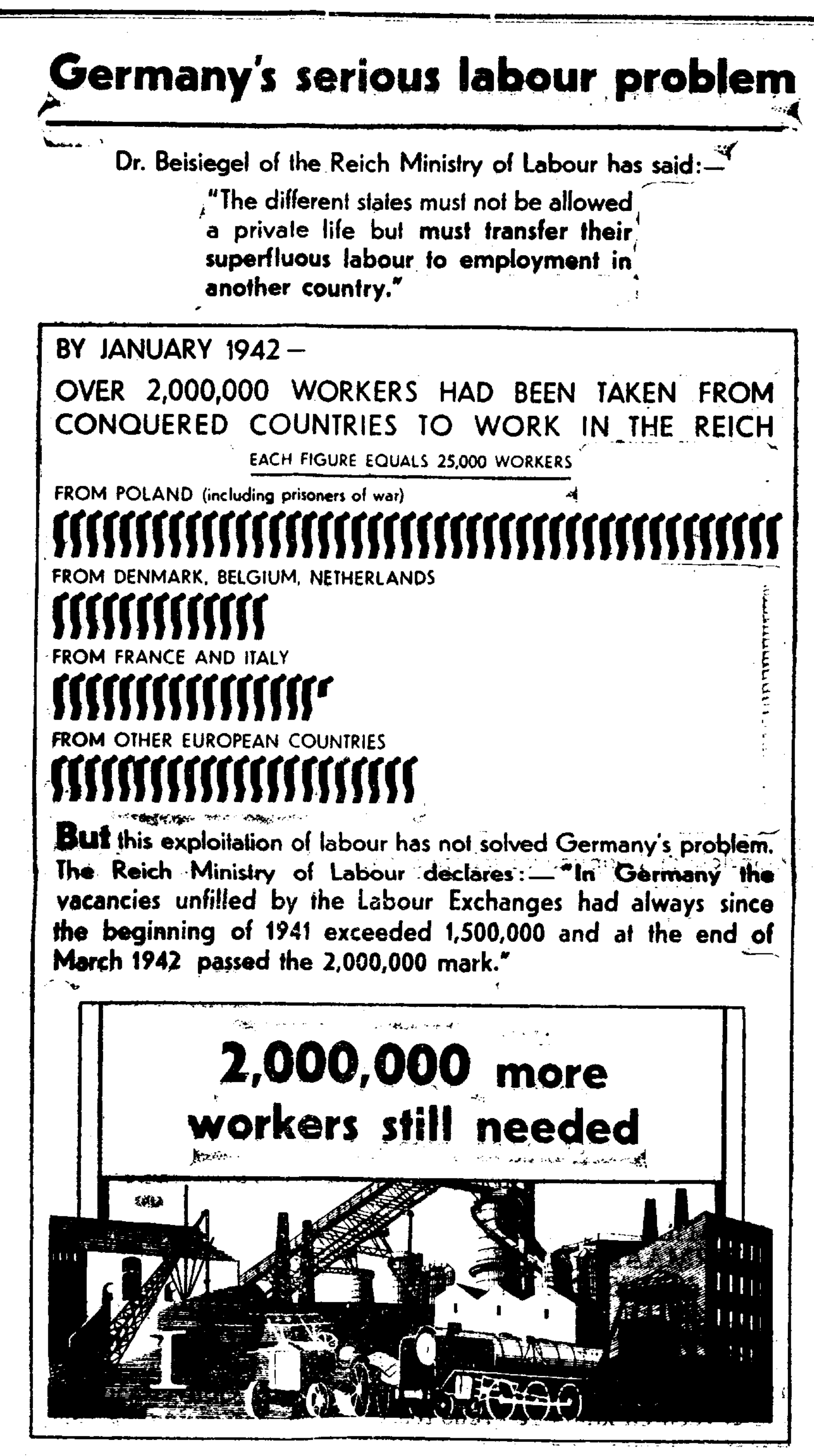
Zeer nadelig werkt ook de gedachte, dat al wat vreemd is beter is. Wie een eerste-communicantje een schilderijtje cadeau geeft, dat op Curaçao of zelfs in Maracaibo gekocht is, geeft veel meer dan hij, die precies hetzelfde ding, maar dan bij Tsjoontsji op de Playa gekocht, cadeau geeft. Vandaar de voorliefde voor remedies, die door bepaalde vrouwen „die het kunnen" vervaardigd zijn. Die helpen biezonder goed.

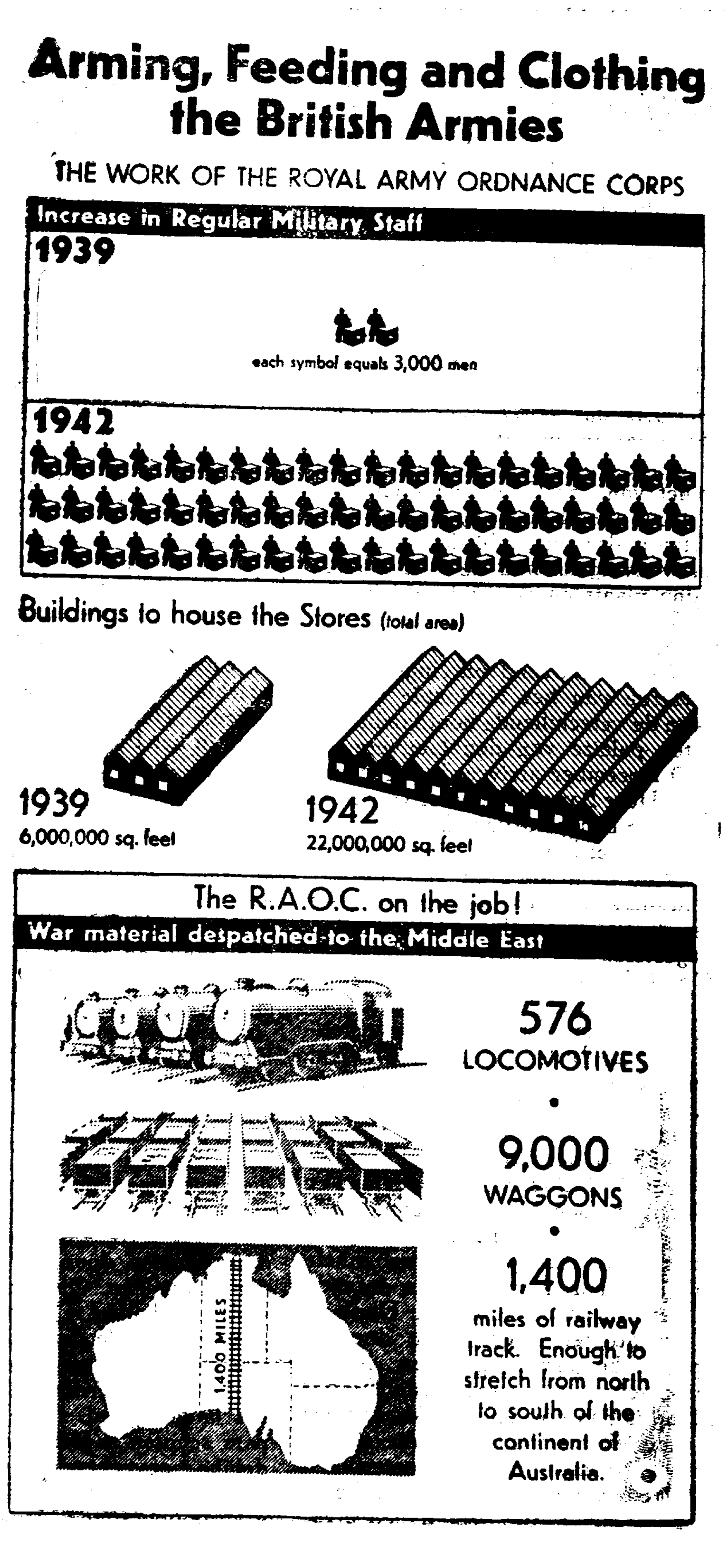
Een man had eens hevige pijn in de rug. Van een familielid kreeg hij een spulletje geen water, geen poeder, geen olie, niemand kon raden wat het was, maar iets heel buitengewoons, door iemand op Curaçao gemaakt. Hij deed er één druppeltje van op zijn schouder, en meteen was de pijn verdwenen, zo goed helpt dat!

Aan de wand van een cunucu-huisje hing een flesje met iets erin; wat, dat viel niet te gissen. Bij navraag bleek het krokodillen-olie te zijn, uit Venezuela meegebracht. Het hielp tegen allerlei kwalen, en wederom zeer goed.

Zo zouden wij door kunnen gaan. Wij deden slechts slechts enkele grepen ter illustratie. De slotconclusie komt hierop neer, dat men de middelen niet zonder meer kan goedkeuren, want dan keurt men tevens de alleraarste dingen goed. De dokter, die alle geneesmiddelen, die hij voorschrijft kent, en niet zomaar in het honderd te werk gaat, is voorlopig nog een veiliger hulp in geval van ziekte. Maar het zou zeer wenselijk zijn, dat een botanicus, die tevens medicus was de planten en geneeswijzen, die het volk gebruikt, eens goed onder ogen nam en er een ernstige studie van maakte, en dan vaststelde welke dingen goed en welke verkeerd, en in welke gevallen men ze kan gebruiken en in welke hoeveelheid. Met deze bedoeling hebben wij reeds enkele keren een lijstje gepubliceerd, met een nauwkeurige opgave wat en hoe men in verschillende gevallen te werk gaat. Wellicht zullen wij in de gelegenheid gesteld worden daarmede door te gaan[1]), in de hoop dat de een of ander er eens bij wijze van materiaal voor de wetenschap gebruik van zal maken.

[1])Zeer zeker; de artikelen over Bonaire behoren tot de prettigste van ons blad — Redactie.

WACHTDIENSTEN: Ma.: 2 Febr.

Telegram Afdeling: Hr. Pons, tel. 675, Amalia van Solmslaan 13.

Shipping & Supplies: Hr. Polvliet, tel. 455, Hotel Kamer 56.

Scheepvaart Afeding: Hr. de Troye, tel. 724, Emmastad 133A.

Dok Afdeling: Hr. De Klerk, tel. 431.